

TILLSYN AV IDROTTSANLÄGGNINGAR

– Handläggarsöd

Februari 2015

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Materialet.....	3
Verksamhetsutövare och ansvar.....	4
Lagstöd och vägledning.....	4
Miljöbalken (1998:808).....	4
Övrigt lagstöd och vägledning.....	4
1. Egenkontroll.....	5
Lagstöd och vägledning.....	5
Lagstöd för anmälningspliktiga verksamheter.....	5
Information om egenkontroll.....	5
2. Utformning och underhåll av lokal.....	6
Lagstöd och vägledning.....	6
Information om utformning och underhåll av lokal.....	6
3. Städning och kemikalier.....	6
Lagstöd och vägledning.....	6
Information om städning och kemikalier.....	6
4. God hygien och kontaktsmitta.....	7
Lagstöd och vägledning.....	7
Information om god hygien och kontaktsmitta.....	7
Exempel på kontaktsmittor.....	8
5. Legionella.....	8
Lagstöd och vägledning.....	8
Information om legionella.....	8
6. Ventilation.....	9
Lagstöd och vägledning.....	9
Information om ventilation.....	9
7. Höga ljudnivåer.....	10
Lagstöd och vägledning.....	10
Information om höga ljudnivåer.....	10
8. Energi.....	11
Lagstöd och vägledning.....	11
Information om energi.....	11
Förslag på frågeställningar.....	11

9. Produktval	11
Lagstöd och vägledning	11
Information om produktval	11
Användbara hemsidor	12

Inledning

Materialet

Detta projektmaterial är framtaget för att underlätta en effektiv tillsyn av idrottsanläggningar. Inom projektet har fokus lagts på lokaler där barn vistas och som har en hög belastning, det vill säga att de används frekvent och av ett stort antal personer. Det kan till exempel vara idrottshallar inom skolverksamhet eller lokaler och hallar som används av olika idrottsföreningar. Tillsyn av dessa anläggningar är extra viktigt eftersom barnen inte själva har möjlighet eller kunskap att välja lokal för sin idrott. Fokus ligger också på kontaktsmitta eftersom det är en risk på den här typen av anläggningar, vilket motiverar att tillsynen är viktig. Materialet i projektet kan även användas till andra typer av idrottsanläggningar som till exempel gym. Som inspektör kan du själv välja att använda hela materialet eller fokusera på vissa delar av handläggarstödet och checklistan.

I materialet ingår:

1.	Handläggarstöd	<p>Handläggarstödet är uppdelat i följande tillsynsområden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Egenkontroll 2. Utformning och underhåll av lokal 3. Städning och kemikalier 4. God hygien och kontaktsmitta 5. Legionella 6. Ventilation 7. Höga ljudnivåer 8. Energi 9. Produktval <p>För varje område framgår vilken lagstiftning och vägledning, författningar, allmänna råd och liknande som kan användas vid tillsynen. Det finns även en informationstext till varje tillsynsområde.</p>
2.	Checklista	<p>På första sidan i checklistan skrivs de administrativa uppgifterna för verksamheten, vilket lämpligtvis görs före inspektionen. Checklistan är därefter uppdelad i samma tillsynsområden som handläggarstödet. Inom varje område finns det ett antal frågor.</p> <p>I kolumnen för "kommentarer" skrivs minnesanteckningar vid inspektionstillfället. Kolumnen "anmärkningar" kan användas för att markera de frågor där man under inspektionen bedömer att det finns något att anmärka på. Detta för att vid inspektionens slut lättare kunna få överblick vid sammanfattningen.</p> <p>Under rubriken "sammanfattning" kryssas den slutliga bedömningen i. Det finns även plats för övriga anteckningar.</p>
3.	Information till verksamhetsutövaren	<p>I informationsbladet sammanfattas de viktigaste punkterna för att idrottsanläggningen ska kunna skötas på ett sätt så att olägenhet för människors hälsa inte uppstår. Informationsbladet kan skickas till</p>

		verksamhetsutövaren innan inspektionen eller delas ut på plats.
--	--	---

Verksamhetsutövare och ansvar

Lokaler för idrott är generellt inte anmälningspliktiga enligt *Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899)*. Tillhör lokalen en skola eller liknande är skolan anmälningspliktig och följaktligen idrottshallen.

Det är oftast flera verksamhetsutövare som använder samma idrottsanläggning, vilket kan göra ansvarsfördelningen komplicerad. Vid inspektionstillfället är det viktigt att rätt personer medverkar, det vill säga de som har rådighet över det som kontrolleras. Detta kan innebära att till exempel både verksamhetsutövaren och fastighetsägaren kontaktas innan och deltar vid inspektionstillfället. Det bör finnas en tydlig och skriftlig ansvarsfördelningslista där det framgår vem som har ansvar för vad.

Lagstöd och vägledning

Miljöbalken (1998:808)

Målsättningsparagrafen 1 kap 1 § *”Bestämmelserna i denna balk syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö...”*

Kunskapskravet 2 kap 2 § *”Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.”*

Försiktighetsprincipen 2 kap 3 §

Produktvalsprincipen 2 kap 4 §

Hushållningsprincipen 2 kap 5 §

Övrigt lagstöd och vägledning

Miljöbalken 9 kap 3 § *”Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.”*

Miljöbalken 9 kap 9 § *”Bostäder och lokaler för allmänna ändamål skall brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägare eller nyttjanderättshavare till berörd egendom skall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa.”*

Miljöbalken 26 kap 19 § *”Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön skall fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd skall också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. Den som bedriver sådan verksamhet skall lämna förslag till kontrollprogram eller förbättrande åtgärder till tillsynsmyndigheten, om tillsynsmyndigheten begär det.”*

Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd 35 § ” Det skall finnas tillräckligt med toaletter i eller i anslutning till byggnader där människor vistas under en längre tid av dygnet.”

Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd 38 § punkt 3 ”Det är förbjudet att utan anmälan driva eller arrangera förskola, öppen förskola, fritidshem, öppen fritidsverksamhet, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, specialskola, sameskola eller internationell skola.”

Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd 45 § punkt 5. ”Kommunen ska utöver vad som framgår av miljötillsynsförordningen (2011:13) ägna särskild uppmärksamhet åt följande byggnader, lokaler och anläggningar: **idrottsanläggningar**, campinganläggningar, badanläggningar, strandbad och andra liknande anläggningar som är upplåtna för allmänheten eller som annars utnyttjas av många människor.”

1. Egenkontroll

Lagstöd och vägledning

Miljöbalken 2 kap 2 §, 26 kap 19 §

Lagstöd för anmälningspliktiga verksamheter

Förordning (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll

Information om egenkontroll

Idrottsanläggningarna nyttjas av många personer, ofta barn och ungdomar vilka inte har kunskap och möjlighet att välja bort dåliga lokaler eller påverka hygienrutiner. Därför är det viktigt att verksamhetsutövaren fortlöpande planerar och kontrollerar sin verksamhet. Det är den omvända bevisbördan som gäller vilket innebär att verksamhetsutövaren ska kunna visa för miljöförvaltningen att lagstiftningen följs. En fungerande egenkontroll gör att verksamhetsutövaren tydligt kan redovisa hur det säkerställs att lokalerna är bra, att hänsyn tas till både hälsa och miljö och hur risker som till exempel smittspridning kan minskas.

Miljöbalken gäller för alla verksamhetsutövare och tillräcklig kunskap ska finnas i verksamheten. Om verksamheten är *anmälningspliktig*, som till exempel en idrottshall inom skolans verksamhet, ställs det automatiskt krav på att *skriftliga* rutiner i egenkontrollen finns enligt *Förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll*. Men med stöd av Miljöbalken 26 kap 19 § kan vi kräva skriftliga rutiner även för icke anmälningspliktiga verksamheter. Det kan vara speciellt lämpligt om det är många verksamhetsutövare som utnyttjar samma lokal.

Rutinerna i egenkontrollen ska vara ändamålsenliga och beskriva de områden inom verksamheten som gäller miljö- och hälsa, på vilket sätt och hur ofta kontroller sker samt vilka åtgärder som vidtas vid brister. Det ska finnas en tydlig och dokumenterad ansvarsfördelning samt rutiner för uppdatering av egenkontrollen. Sammanfattningsvis ska verksamhetsutövaren känna till och förebygga riskerna med verksamheten.

2. Utformning och underhåll av lokal

Lagstöd och vägledning

Miljöbalken 2 kap 2-3 §§, 9 kap 3, 9 §§, 26 kap 19 §

Folkhälsomyndighetens Allmänna råd om fukt och mikroorganismer (FoHMFS 2014:14)

Information om utformning och underhåll av lokal

Lokalen och dess inredning bör vara anpassad för den verksamhet som bedrivs. Det innebär bland annat att man vid tillsynen kontrollerar att ytskikt så som golv är av material som är lätt att rengöra och att inredningen är utformad på ett sätt så att städning underlättas. Till exempel bör material förvaras i skåp eller i lådor med lock.

För att se till att lokalerna är i gott skick och ändamålsenliga för den verksamhet som bedrivs är det viktigt att verksamheten arbetar förebyggande med underhåll. Fastighetsägaren bör ha en underhållsplan för ytskikt med mera baserad på användning och slitage. Ytskikten ska vara hela och lätta att rengöra, till exempel ska det inte finnas risk för fukt- och mögelskador i duschtrymmen.

Det bör finnas en tydlig ansvarsfördelning, ibland finns det en så kallad gränsdragningslista i avtalet mellan fastighetsägare och verksamhet. Det bör också finnas en rutin för felanmälan vid upptäckta brister i lokalen.

3. Städning och kemikalier

Lagstöd och vägledning

Miljöbalken 2 kap 2-4 §§, 9 kap 3, 9 §§, 26 kap 19 §

Folkhälsomyndighetens allmänna råd om städning i skolor, förskolor, fritidshem och öppen fritidsverksamhet (FoHMFS 2014:19)

Information om städning och kemikalier

Vid tillsynen är det viktigt att titta på att det finns en tydlig ansvarsfördelning för städningen samt rutiner. Alla städmoment bör finnas med och det bör tydligt framgå vem som ansvarar för vilka moment så att inget glöms bort. Det ska även finnas rutiner för kontroll och uppföljning av städningen. Det är även viktigt att det är angivet hur ofta städningen ska ske. "Vid behov" bör endast användas i sammanhang så som till exempel "städning av x bör ske en gång i veckan eller oftare vid behov." Vilken städmetod som används bör också framgå av rutinerna.

I Folkhälsomyndighetens allmänna råd om städning i skolor (FoHMFS 2014:19) finns riktlinjer som framförallt kan tillämpas vid tillsyn i idrottshallar som är knutna till skolverksamhet. De kan även vara vägledande vid tillsyn av andra liknande verksamheter. Bland annat anges att det bör finnas skriftliga rutiner för rengöring av gymnastikredskap. Det anges även att lokaler som används stadigvarande bör städas dagligen. Den dagliga städningen bör omfatta rengöring av lättåtkomliga ytor som exempelvis golv och mattor samt ytor som man ofta tar i med händerna, som till exempel handtag och lysknappar.

Städningen av lokalerna bör utökas om lokalerna även används kvällstid eller helger. Detta är relevant vid tillsyn av idrottshallar tillhörande skolor då de ofta används av skolverksamhet dagtid och av till exempel idrottsföreningar kvällstid. Städning av hygienutrymmen bör ske en till flera gånger dagligen. När det gäller kemiska produkter som hanteras i en idrottsanläggning är det främst medel som används till städning och rengöring men det kan även handla om andra kemikalier som vid något tillfälle har använts i lokalerna eller utanför, som exempelvis målarfärg eller tändvätska. När man gör tillsyn kontrollerar man att kemikalierna förvaras på ett lämpligt sätt, helst inlåst, så att barn inte kan komma åt dem. De bör även förvaras så att de inte kan nå ett avlopp vid eventuellt läckage. Säkerhetsdatablad bör finnas för samtliga kemikalier som kan utgöra en risk ur miljö eller hälsoskyddssynpunkt. Säkerhetsbladen ska vara relevanta och bör inte vara äldre än 3 år.

Observera att det i Förordning om verksamhetsutövares egenkontroll anges att verksamhetsutövaren ska ha en förteckning över de kemiska produkter som hanteras i verksamheten och som kan innebära risker från hälso- eller miljösynpunkt, en så kallad kemikalieförteckning.

4. God hygien och kontaktsmitta

Lagstöd och vägledning

Miljöbalken 2 kap 2-3 §§, 9 kap 3, 9, 14 §§, 26 kap 19 §

Socialstyrelsens Handbok för handläggning gällande hygien, smittskydd och miljöbalken. (ISBN 978-91-85999-17-0 Artikelnr 2008-101-3)

Folkhälsomyndighetens allmänna råd om städning i skolor, förskolor, fritidshem och öppen fritidsverksamhet (FoHMFS 2014:19)

Information om god hygien och kontaktsmitta

God hygien är grunden för att minska risken att sprida smitta. I lokaler och utrymmen där många människor samlas är risken för smittspridning förhållandevis stor och i en varm och fuktig miljö får mikroorganismer goda förutsättningar att växa. Smittämnen överlevnad på objekt såsom redskap, golv och dylikt varierar beroende på typ av bakterier och virus. Metoder för rengöring och desinfektion varierar därför och måste avgöras från fall till fall. Städningen bör intensifieras vid utbrott av smittsamma sjukdomar.

Om ytor och föremål kontaminerats med mikroorganismer som riskerar att göra människor sjuka bör de först rengöras mekaniskt och därefter med ytdesinfektionsmedel. Blod ska alltid betraktas som smittförande.

Kontaktsmitta via händerna är den vanligaste av alla smittvägar. Handtvätt med tvål och vatten är grundläggande som förebyggande åtgärd, handdesinfektionsmedel kan även användas för att ytterligare minska bakteriemängden. På toaletter ska det finnas tillgång till toalettpapper, rinnande varmt och kallt vatten, flytande tvål och engångshanddukar eller liknande.

Hud och öppna sår innebär en ökad risk för smittspridning. Bar hud innebär en ökad risk för smitta genom hud- till hudkontakt samt spridning hud till objekt som till exempel mattor och redskap. Att ha bra utrustning och använda kläder som täcker kroppen är ett sätt att undvika smittspridning. Det är viktigt att de som tränar har sin egen utrustning så som till exempel knä- och benskydd för att undvika

att smitta sprids till någon annan via eventuella sår. Man bör inte idrotta och träna när man har sår och i de fall man gör det ska de täckas över på ett lämpligt sätt, både för sin egen och för omgivningens skull.

Vid kontaktsmitta är det viktigt att bryta smittkedjan. Lokalerna samt redskap bör saneras och nyttjande av lokalerna informeras. Sanering omfattar grundlig rengöring samt eventuell desinficering. Verksamhetsutövaren ska ha rutiner för hantering av detta.

Exempel på kontaktsmittor

Staphylococcus aureus	Är en av våra vanligaste omgivningsbakterier, de flesta barn och vuxna är bärare. Bakterien finns vanligen kring näsan men förekommer även på huden och andra slemhinnor. Risken för bärarskap är störst om huden är skadad till exempel av eksem eller småsår. Infektion av denna bakterie är den vanligaste orsaken till variga sårinfektioner och inkapslade bakterier ger upphov till bölder eller varhärdar. Staphylococcus aureus kan även orsaka mer allvarliga tillstånd såsom bakterietillväxt i blodet och på hjärtklaffarna samt lunginflammation, hjärnhinneinflammation och infektion i skelett och leder.
MRSA – Meticilinresistent Staphylococcus aureus	Förekommer på samma sätt som Staphylococcus aureus men som på grund av sin antibiotikaresistens är svårbehandlad. MRSA är en anmälningspliktig och smittspåringspliktig sjukdom. Kan spridas person till person eller objekt till person.
Impetigo (svinkoppor)	Är en mycket smittsam hudinfektion. Tillståndet är lätt att bota och ofta räcker det med lokal hudbehandling. Kan spridas person till person eller objekt till person.
Fotvårtor	Vårtor orsakas av virus. Sprids lätt via duschgolv och omklädningsrum.
Fotsvamp	Är en bakterieinfektion som kan smitta via golv, handdukar eller skor.
Ringorm	Är en svampinfektion i huden eller hårbotten som nästan alltid kommer från husdjur.
Huvudlöss	Spridningen sker oftast vid direkt kontakt huvud mot huvud eller att håret kommer i kontakt med objekt som nyligen har fått löss på sig.

5. Legionella

Lagstöd och vägledning

Miljöbalken 2 kap 2-3 §§, 9 kap 3, 9, 14 §§, 26 kap 19 §

Projekt inom Miljösamverkan Skåne: Legionella – Handläggarstöd – Information om legionella till berörda verksamheter och vägledning vid legionellautbrott

(<http://www.miljosamverkanskane.se/Sv/projekt/avslutade-projekt/Pages/legionella.aspx>)

Information om legionella

Legionella får man genom att andas in vattendroppar (vattenaerosol) med legionellabakterier till exempel då man duschar, badar bubbelpool eller via befuktad luftkonditionering. Legionellainfektion smittar inte från person till person, inte heller smittas man genom att dricka vatten med bakterien. Två typer av legionellainfektion förekommer; legionärssjuka (lunginflammation) och pontiacfeber (influensaliknande). För att kunna orsaka sjukdom behöver bakterierna föröka sig vilket sker vid

vattentemperaturer mellan 20 och 45 °C (störst risk mellan 30-40 °C). Låg vattenomsättning, biofilm och optimal temperatur för tillväxt medför ökad risk för legionella.

Temperaturmätning bör utföras med en kalibrerad termometer. Företrädesvis ska mätning ske av vattentemperatur där riskerna är som störst till exempel i duschar. Spola tills vattentemperaturen stabiliserats, spola därefter upp vatten i ett kärl för att lättare kunna kontrollera temperaturen.

Rekommenderade vattentemperaturer:

- Varmvatten vid tappstället > 50 °C
- Varmvatten i varmvattenberedaren/värmeväxlaren > 60 °C
- Kallvatten vid tappstället < 18 °C

Legionella är anmälningspliktig och smittspåringspliktig. Förebyggande rutiner ska finnas såsom regelbunden kontroll av varm- och kallvattentemperaturer. Kontrollen måste anpassas efter respektive vattensystem. Provtagning är oftast inte nödvändig såvida inte någon insjuknat. I anläggningar som har varit stängda en längre tid är det viktigt att spola igenom hela systemet med varmt vatten innan det börjar användas igen. Vid genomspolning bör man även vänta med att använda utrymmet tills vattenången som bildas vid genomspolning ventilerats bort.

6. Ventilation

Lagstöd och vägledning

Miljöbalken 2 kap 2-3 §§, 9 kap 3, 9 §§, 26 kap 19 §

Folkhälsomyndighetens Allmänna råd om fukt och mikroorganismer (FoHMFS 2014:14)

Folkhälsomyndighetens Allmänna råd om ventilation (FoHMFS 2014:18)

Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:16) om funktionskontroll av ventilationssystem och certifiering av sakkunniga funktionskontrollanter, OVK

Boverkets allmänna råd (2012:7) om funktionskontroll av ventilationssystem, OVKAR

Förordning (2007:846) om fluorerade växthusgaser och ozonedbrytande ämnen

Plan- och bygglagen (2010:900)

Information om ventilation

Luftkvaliteten är av stor betydelse för hälsa och välbefinnande. Idrottsanläggningar, inklusive dusch- och toalettutrymmen behöver vara väl ventilerade. Många människor i lokalen kombinerat med otillräcklig ventilation påverkar välbefinnandet negativt och ökar risken för spridning av luftburen smitta/bakterier.

Det är viktigt att driften är tillräckligt anpassad. Är ventilationen till exempel närvarostyrd eller styrd med timer? En närvarostyrd ventilation kan vara bra ur energisynpunkt, men det kan ta lång tid från det att ventilationen går igång tills luften blir bra för de som vistas i lokalen. Eller är ventilationen inställd för att fungera dagtid, men inte kvällstid, trots att det sker kvällsaktiviteter i lokalen?

Ventilationen ska vara anpassad för verksamheten och kontrolleras samt rengörs regelbundet. Alla typer av ventilationssystem måste underhållas och skötas så att dess funktion inte sätts ur spel. Funktionskontroll utförs genom OVK (obligatorisk ventilationskontroll), det är byggnadsnämnden som ställer krav på OVK. En godkänd funktionskontroll enligt OVK innebär dock inte alltid att de krav som kan ställas med stöd av miljöbalken är uppfyllda, eftersom byggnadsnämnden ställer de krav som gällde när anläggningen byggdes.

På Folkhälsomyndighetens hemsida om kompletterande vägledning om ventilation står det att luftflödet behöver anpassas till aktivitet och antalet personer. I idrottshallar bör luftflödet vara minst 7 l/s och person + 0,35 l/s m² golvarea och 30 personer per 100 m². Detta ger ett uteluftflöde om minst 10 l/s och person, gärna 15 l/s och person i idrottshallar. För åskådarplatser läggs det till 150 personer per 100 m².

Om det finns en luftkonditioneringsanläggning med köldmedia så kan den omfattas av regler om kontroll och rapportering till miljönämnden.

7. Höga ljudnivåer

Lagstöd och vägledning

Miljöbalken 2 kap 2-3 §§, 9 kap 3, 9 §§, 26 kap 19 §

Folkhälsomyndighetens allmänna råd om höga ljudnivåer (FoHMFS 2014:15)

Information om höga ljudnivåer

Folkhälsomyndighetens allmänna råd om höga ljudnivåer gäller för sådana lokaler och platser där hög musik spelas, till exempel träningslokaler.

	Vuxna	Barn under 13 år
Maximalt ljud L_{AFMax} ¹	115 dB	110 dB
Ekvivalent ljud L_{AeqT} ²	100 dB	97 dB ³

¹ Den högsta A-vägda ljudnivån

² Den A-vägda ekvivalenta ljudnivån under en viss tidsperiod (T).

³ Särskild hänsyn bör tas i verksamheter som är särskilt riktade till barn, s.k. knattediskotek eller liknande. Där bör ekvivalenta A-vägda ljudnivåer under 90 dB alltid eftersträvas.

En musikanläggning bör vara utrustad med limiter eller annan strypning så att det inte går att överskrida rekommendationerna. Annars måste verksamhetsutövaren tydligt bedöma och motivera hur de säkerställer att rekommendationerna inte överskrids. Limitern bör vara installerad av sakkunnig. En referensmätning av ljudnivån i lokalerna bör utföras för att säkerställa att limitern fungerar som tänkt. Rutin för hur verksamheten hanterar eventuella klagomål bör finnas

8. Energi

Lagstöd och vägledning

Miljöbalken 2 kap 2, 5 §§

Länk till Energikontoret Skåne som har arbetat med projektet "Uthållig idrott"

<http://www.energi-kontoret-skane.se/>

Information om energi

Idrottsanläggningar drar mycket värme, el och vatten. Enligt Energimyndighetens bedömningar går det att sänka elanvändningen med 25-35 % i våra idrottsanläggningar. Detta kan i sin tur innebära att mer pengar kan läggas på idrottsverksamheten istället för onödiga driftskostnader. Dessutom gynnar en minskad energiförbrukning både miljön och klimatet.

De områden som man kan titta på är till exempel uppvärmning av lokal, belysning, ventilation, uppvärmning av vatten och vattensparande åtgärder. Genom att göra en energikartläggning kan verksamheten få bra kännedom om hur energin fördelas. Ytterligare områden som man kan arbeta med är rutiner och beteende hos de som nyttjar lokalerna.

När det gäller idrottsanläggningar är det i regel mer angeläget att utöva tillsyn på hälsoskyddsdelen än det som rör energi. Därför kan det vara lämpligt att ha energifrågorna som en diskussionsdel och arbeta för att väcka intresset för frågorna hos verksamhetsutövaren.

Förslag på frågeställningar

- Finns det till exempel apparater som drar onödigt mycket el?
- Läcker byggnaden värme?
- Kontrolleras ventilationen?
- Har belysningen bytts ut till en mer energieffektiv sådan?
- Vad sker när ingen vistas i lokalen, står till exempel belysningen på hela natten eller går ventilationen för fullt?

Vid inspektion av en verksamhet som inte är kommunalt ägd eller styrd, kan man hänvisa till den kommunala energi- och klimatrådgivaren. Det finns även mycket information på Energikontoret Skånes hemsida.

9. Produktval

Lagstöd och vägledning

Miljöbalken 2 kap 2-4 §§

Information om produktval

Många barn och ungdomar utövar någon form av idrott och sport, såväl på sin fritid som i skolan. De kommer då i kontakt med diverse olika idrottsredskap och utrustningar som till exempel gymnastikmattor, studsmattor, innebandyklubbor och fotbollar.

Det har framkommit att vissa gymnastikmattor och studs mattor kan innehålla mjukgörande ftalater och även polyaromatiska kolväten (PAH), vissa sportkläder kan innehålla antibakteriella medel och fotbollshandskar kan vara tillverkade av latex som kan vara allergiframkallande. Det är även troligt att golvet, som vanligtvis är en PVC-matta innehåller ftalater. Det finns alltså många sätt som kemikalier kan ha en påverkan i en idrottsanläggning och barn anses vara extra känsliga, därför bör produktvalen vid inköp vara genomtänkta.

Man bör i möjligaste mån använda miljömärkta kemikalier. I Folkhälsomyndighetens allmänna råd om städning i skolor, förskolor, fritidshem och öppen fritidsverksamhet (FoHMFS 2014:19) anges att kemiska städprodukter bör väljas så att sådana som har en stark lukt eller som kan ge upphov till besvär på grund av emissioner av kemiska ämnen bör undvikas.

När det gäller idrottsanläggningar är det i regel mer angeläget att utöva tillsyn på hälsoskyddsdelen än det som rör produktval. Därför kan det vara lämpligt att ha produktval som en diskussionsdel och arbeta för att väcka intresset för frågorna hos verksamhetsutövaren.

Användbara hemsidor

Miljösamverkan Skånes hemsida:

<http://www.miljosamverkanskane.se/Sv/Pages/default.aspx>

Övriga:

www.folkhalsomyndigheten.se

www.energimyndigheten.se

www.energi-kontoret.skane.se

Miljösamverkan Skåne är ett samarbete mellan Länsstyrelsen Skåne, Kommunförbundet Skåne, Arbets- och Miljömedicin vid Region Skåne och Skånes kommuner. En huvuduppgift är att effektivisera tillsynen inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt inom livsmedelstillsynen.

www.miljosamverkanskane.se

Länsstyrelsen Skåne

205 15 Malmö

Besöksadress: Kungsgatan 13, Malmö

Tel 010-224 10 00 vx

Fax 010-224 11 00

www.lansstyrelsen.se/skane

Kommunförbundet Skåne

Box 53

221 00 Lund

Besöksadress: Porfyrvägen 8, Lund

Tel: 0728-85 47 00

Fax: 046-719930

www.kfsk.se

Skånes kommuner

MILJÖSAMVERKAN
SKÅNE